

मनहरी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, रजैया, मकवानपुर
बागमती प्रदेश, नेपाल

दोस्रो त्रैमासिक (कार्तिक - पुस, आ.व. २०८२/८३)
प्रगति समीक्षा तथा सार्वजनिक विवरण प्रतिवेदन

१. परिचय, निकायको स्वरूप र प्रकृति

साविक मनहरी गा.वि.स. र हाँडीखोला गा.वि.स. लाई समावेश गरी ९ वटा वडाहरू कायम गर्दै मिति २०७३/११/२७ मा मनहरी गाउँपालिकाको स्थापना गरिएको हो। पूर्वमा हेटौँडा उपमहानगरपालिका, पश्चिममा राप्ती नगरपालिका, उत्तरमा राक्सिराङ गाउँपालिका र दक्षिणमा पर्सा जिल्ला तथा पर्सा राष्ट्रिय निकुञ्जसँग जोडिएको यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १९९.५२ वर्ग कि.मि. र जनसंख्या ४७,३५३ रहेको छ।

क्षेत्रफलको हिसाबले सानो भएतापनि अधिक जनसंख्या र विविधतायुक्त भूगोल भएकाले भौगोलिक दृष्टिकोणले विकास व्यवस्थापनमा केही जटिलता रहेता पनि समृद्धिका प्रशस्त सम्भावना र स्रोतहरू उपलब्ध छन्। स्थानीय तह निर्वाचन २०७९ पश्चात गठित जनप्रतिनिधि तथा विषयगत शाखाहरूमार्फत सुशासन, पारदर्शिता र सार्वजनिक जवाफदेहितालाई उच्च प्राथमिकतामा राखी ९ वटै वडा कार्यालय तथा कार्यपालिकाको कार्यालयबाट चुस्त, दुरुस्त र प्रविधिमैत्री सेवा प्रवाह भइरहेको छ।

२. निकायको काम, कर्तव्य र अधिकार

नेपालको संविधान २०७२ को धारा ५७ तथा अनुसूची ८ ले व्यवस्था गरे बमोजिम local autonomy (स्थानीय स्वायत्तता) को मर्म अनुसार मनहरी गाउँपालिकाले आफ्नो एकल तथा साझा अधिकार क्षेत्र भित्रका नीति, ऐन, नियम, तथा बजेट तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्दै आएको छ।

गाउँपालिकाका प्रमुख काम, कर्तव्य र अधिकारहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- स्थानीय कानून, नीति, योजना तथा बजेट निर्माण र कार्यान्वयन।
- आन्तरिक राजस्व सङ्कलन, वित्तीय व्यवस्थापन तथा सुशासन प्रवर्धन।
- आधारभूत शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, तथा कृषि/पशुपन्छी विकाससम्बन्धी कार्य।
- स्थानीय भौतिक पूर्वाधार (सडक, सिँचाइ, भवन, तटबन्ध) को निर्माण तथा मर्मत सम्भार।
- न्यायिक अधिकार क्षेत्रको प्रयोग गरी स्थानीय विवाद निरूपण तथा कानुनी सहायता।
- सामाजिक सुरक्षा, लक्षित वर्ग सशक्तीकरण, वातावरण संरक्षण तथा विपद् व्यवस्थापन।

३. निर्णय गर्ने प्रकृया, जिम्मेवार अधिकारी र उजुरी सुन्ने व्यवस्था

विषय / कार्यक्षेत्र	जिम्मेवार अधिकारी / निकाय
नीतिगत तथा दीर्घकालीन निर्णय	गाउँ कार्यपालिका (गाउँ सभा / कार्यपालिका बैठक)
प्रशासनिक, वित्तीय तथा कार्यान्वयन सम्बन्धी निर्णय	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
सूचना अधिकारी तथा उजुरी सुन्ने अधिकारी	वरिष्ठ शाखा अधिकृत / सम्बन्धित तोकिएका अधिकारी

४. दोस्रो त्रैमासिकमा सम्पादित प्रमुख कार्यहरू तथा प्रगति विवरण

कार्तिक देखि पुस महिना सम्मको अवधिमा गाउँपालिकाबाट विभिन्न क्षेत्रमा सम्पादित मुख्य मुख्य प्रगति विवरणहरू निम्नानुसार रहेका छन्:

- **पूर्वाधार विकास:** गाउँपालिकाको प्रशासनिक भवन निर्माण कार्य हालसम्म ६५ प्रतिशत र मनहरी अस्पताल भवन निर्माणको कार्य ६५ प्रतिशत सम्पन्न भएको।
- **स्वास्थ्य तथा पोषण:** गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरूको पोषण सुधारका लागि पोषण प्याकेट वितरण गरिएको तथा वडास्तरमा निःशुल्क भिडियो एक्स-रे (USG) सेवा निरन्तर सञ्चालन गरिएको। कडा रोग लागेका ३२ जना व्यक्तिहरूलाई जनही रु. ५,००० का दरले थप उपचार खर्च उपलब्ध गराइएको।
- **सामाजिक सुरक्षा:** गाउँपालिका भित्रका कुल ४,०३५ जना सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूलाई बैंकिङ प्रणाली मार्फत भुक्तानीका लागि सिफारिस तथा व्यवस्थापन गरिएको।
- **कृषि तथा पशु सेवा:** उत्पादनमा आधारित दूध प्रोत्साहन अनुदान अन्तर्गत १६०० जना कृषकहरूलाई प्रति लिटर रु. ३ का दरले प्रोत्साहन रकम उपलब्ध गराइएको। महामारीजन्य रोग नियन्त्रणका लागि २५९ वटा पशुहरूको निःशुल्क खोप तथा उपचार गरिएको। माटो परीक्षण ल्याब मार्फत सेवा निरन्तर प्रदान गरिएको।

- **खरिद तथा योजना व्यवस्थापन:** कार्तिक-पुस अवधिमा मनहरी वडा नं ३ भवन, वडा नं ८ बगरटोल सिँचाइ योजना, लामिटार चकरी सडक, औषधि खरिद, मल्चिङ प्लास्टिक, २ तल्लो मसिने खानेपानी गरी ६ वटा ठूला योजना तथा खरिदको बोलपत्र (Tender) आह्वान गरिएको।

५. निर्मित ऐन, नियम, विनियम तथा निर्देशिकाहरू

सुशासन तथा कानून निर्माणतर्फ गाउँपालिकाले चालु आवमा देहाय बमोजिमका ऐन, कार्यविधि तथा मापदण्डहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याएको छः

क्र.सं.	ऐन, नियम, विनियम तथा कार्यविधिको नाम	कैफियत / स्थिति
१	मनहरी गाउँपालिका भू-उपयोग जग्गा वर्गीकरण आधार तथा मापदण्ड-२०८१	स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा
२	टोल विकास संस्था संचालन कार्यविधि २०७५ (पहिलो संशोधन २०८२)	कार्यान्वयनमा
३	विपन्न वर्ग अन्तिम संस्कार आर्थिक सहयोग सम्बन्धी कार्यविधि, २०८२	स्वीकृत
४	आर्थिक ऐन, २०८२ (पहिलो संशोधन)	लागू गरिएको
५	आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०८२	लागू गरिएको

६. आम्दानी, खर्च तथा वित्तीय विवरण (२०८२/०४/०१ देखि २०८२/०९/३०)

दोस्रो त्रैमासिक (पौष मसान्त) सम्मको गाउँपालिकाको आय तथा व्ययको संक्षिप्त वित्तीय स्थिति निम्न तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

क) आय / राजस्व विवरण (प्रमुख शीर्षकहरु)

राजस्व शीर्षक / अनुदान	बजेट विनियोजन (रु.)	प्राप्ति / आम्दानी (रु.)	प्रगति %
वित्तीय समानीकरण अनुदान (सङ्घ/प्रदेश)	१३,७८,३०,०००.००	६,८९,१५,०००.००	५०.००%
सशर्त अनुदान (चालु तथा पुँजीगत)	२३,३९,००,०००.००	१०,४२,७६,०००.००	४४.५८%
राजस्व बाँडफाँड (मूल्य अभिवृद्धि/अन्तःशुल्क)	१३,७५,५३,५३६.००	५,७७,२९,५१०.५८	४१.९७%
दहत्तर बहत्तर विक्रीबाट प्राप्त आय	१७,९९,२६,४६४.००	१,०६,२०,८४७.०२	५.९०%
आन्तरिक राजस्व (सम्पत्ति, भूमिकर, बहाल, दस्तुर आदि)	३,५०,००,०००.००	१,२०,००,०००.०० (लगभग)	३४.२८%
बैंक मौज्दात / अन्य हस्तान्तरण	६,००,००,०००.००	५,७४,६१,१०३.०७	९५.७७%

ख) व्यय / खर्च विवरण (प्रमुख शीर्षकहरु)

खर्चको शीर्षक	बजेट विनियोजन (रु.)	हालसम्मको खर्च (रु.)	वित्तीय प्रगति %
कर्मचारी पारिश्रमिक तथा सुविधा	६,६०,७१,०००.००	३,५४,५६,४३५.५८	५३.६६%
पदाधिकारी पारिश्रमिक तथा बैठक भत्ता	९५,००,०००.००	५५,००,०००.०० (लगभग)	५७.८९%
करार सेवा तथा कार्यालय सञ्चालन खर्च	१६,१५,२४,७००.००	६,८७,२०,१०४.००	४२.५४%
कार्यक्रम तथा सामाजिक सहायता खर्च	१४,९७,२३,०३२.००	३,५२,६९,२४९.००	२३.५६%
सडक तथा पूल निर्माण (पूँजीगत)	१२,२३,७६,०००.००	१,६२,०९,७०१.००	१३.२५%
गैर आवासीय भवन निर्माण	१०,३५,४५,०००.००	२,९८,८४,१०१.००	२८.८६%
सिँचाइ, खानेपानी तथा पूर्वाधार	५,००,००,०००.००	४५,००,०००.०० (लगभग)	९.००%

७. योजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयन स्थिति

आश्विन देखि पौष मसान्त सम्ममा योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा हासिल भएको भौतिक तथा वित्तीय स्थिति निम्नानुसार रहेको छः

- कुल विनियोजित योजना संख्या: १८१ (संशोधित/कायम योजना: १९५, रकम रु. ८,५४,३६,८०८/-)
- उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता भएका योजना संख्या: ६२ (३१.७९% भौतिक प्रगति, रकम रु. ३,८२,३८,८३१/-)

- फरफारक (सम्पन्न) भएका योजना संख्या: ७ (११.२९% फरफारक दर, फरफारक रकम रु. २९,८४,५८१/-)

दोस्रो त्रैमासिकको अन्त्यसम्ममा बहुसंख्यक योजनाहरूको सम्झौता भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेकाले तेस्रो तथा चौथो त्रैमासिकमा योजना फरफारक र भुक्तानीको दर द्रुत गतिमा बढ्ने अपेक्षा गरिएको छ।

८. वैदेशिक सहायता, सूचनाको प्रवर्धन तथा अन्य विवरण

- वैदेशिक सहायता तथा अनुदान: चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ तथा २०८२/८३ मा मनहरी गाउँपालिकाले कुनै पनि वैदेशिक सहायता, ऋण वा प्राविधिक सहयोग सिधै प्राप्त नगरेको।
- सूचनाको वर्गीकरण तथा प्रकाशन: सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन बमोजिम सूचनाहरू अद्यावधिक गरी गाउँपालिकाको आधिकारिक वेबसाईट (www.manahari.mun.gov.np) तथा त्रैमासिक बुलेटिन मार्फत सार्वजनिक गर्ने गरिएको।
- सम्पर्क तथा सेवा प्रवाह: गाउँपालिका कार्यालय रजैया, मकवानपुर मार्फत नियमित सार्वजनिक सुनुवाइ तथा सूचना प्रवाह प्रवर्धन गरिएको।

९. निष्कर्ष तथा आगामी कार्यदिशा

मनहरी गाउँपालिकाले दोस्रो त्रैमासिक अवधिमा प्रशासनिक, सामाजिक, स्वास्थ्य, कृषि तथा पूर्वाधारका क्षेत्रमा सन्तोषजनक प्रगति हासिल गरेको छ। विशेष गरी प्रमुख प्रशासकीय भवन तथा अस्पताल भवन निर्माणमा ६५% प्रगति हासिल हुनु र उत्पादनमा आधारित अनुदान तथा निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा प्रभावकारी हुनु मुख्य उपलब्धि हुन्।

आगामी दिनमा सडक, सिँचाइ तथा पूर्वाधार योजनाहरूको ठेक्का तथा उपभोक्ता समिति मार्फत हुने निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिई असार मसान्त अगावै शतप्रतिशत बजेट तथा भौतिक प्रगति हासिल गर्ने लक्ष्य राखिएको छ।